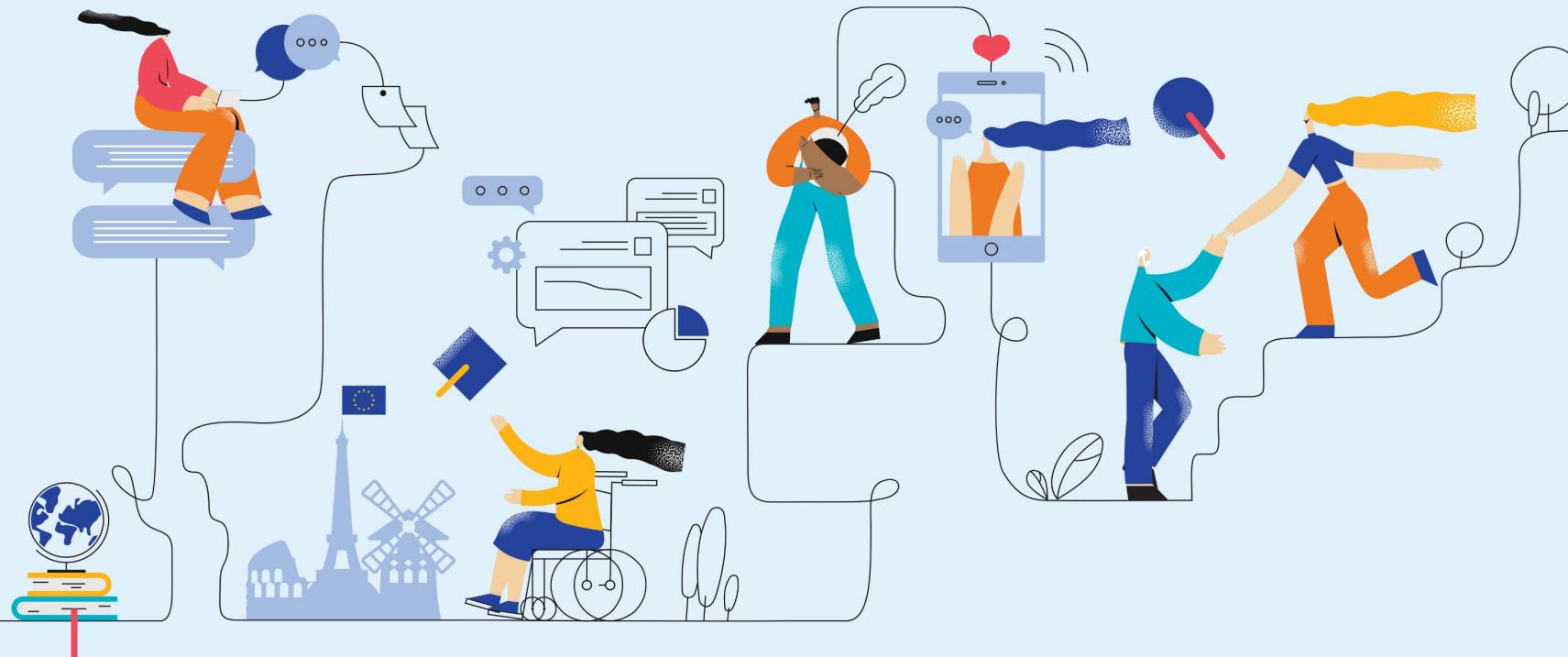

MEDIJSKA PISMENOST I KREIRANJE DISKURSA U VRIJEME PANDEMIJE

doc. dr.sc. Nikolina Borčić, Sveučilište VERN'

AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU

Sufinancirano sredstvima
Europske unije

Erasmus+ | Europske snage solidarnosti | Obzor Europa

TEME PREDAVANJA

- Medijska pismenost – podsjetnik na temeljne pojmove
- Primjer interpretacije sadržaja na internetu kao poticaj mladima u osvještavanju korištenja društvenih mreža - oluja mržnje i digitalna prošlost mladosti
- Uokviravanje medijskih sadržaja – temelj poticaja razvoja vještina interpretiranja sadržaja

MEDIJSKA PISMENOST – lingvističko-komunikološka perspektiva

- Prema definiciji Europska komisija medijska pismenost je „**sposobnost pristupa medijima, razumijevanje i kritičko vrednovanje** različitih aspekata medija i medijskih sadržaja te **ostvarivanje komunikacije u raznovrsnim kontekstima**“.
- Medijska pismenost bi trebala biti usmjeren na to da građani **steknu vještine kritičkog razmišljanja potrebne za prosudbu, analizu složenih stanja i prepoznavanje razlike između mišljenja i činjenica**.

MEDIJSKA PISMENOST – lingvističko-komunikološka perspektiva

Medijska pismenost uključuje sve tehničke, kognitivne, društvene, građanske i kreativne kapacitete koji građanima omogućuju pristup, interakciju i kritičko razumijevanje medija, kao i sudjelovanje u gospodarskome, društvenome i kulturnome životu društva te aktivnu ulogu u demokratskome procesu.

Digitalni "grijesi" mladosti i njihove posljedice- slučaj Sarah-Lee Heinrich

"Možete koristiti moju priču kao primjer za "plašenje", za razgovor kod kuće i u školama kako bi mladi naučili odgovorno koristiti internet,"
Sarah-Lee Heinrich, tvitt, 09.10.2021.

- 09.10.2021. - glasnogovornička pozicija njemačke Zelene mladeži (njem. Grüne Jugend), zajedno s Timnom Dzienusom.
- "*Ne objavljujte ništa na internetu zbog čega biste kasnije mogli požaliti*". Za Sarah-Lee Heinrich, punih šest godina prekasno.
- digitalna nepromišljenost – prijetnje smrću

Interpretacija slučaja u kontekstu

"Kad sam pisala tvitove, imala sam 13 ili 14 godina. Puno vremena sam provodila na internetu, uglavnom sam se bavila **Battlerapom i tadašnjom YouTube scenom**. Vladao je drugačiji ton i drugačiji smisao za humor, pogotovo kad su u pitanju **diskriminatorne šale i izreke**. Tada, s 13 ili 14 godina, **mislila sam da je to normalno**. Ali nije bilo i nije. To je bilo pogrešno i štetno, što je jedan od razloga zašto sam **izbrisala tvitove prije mnogo godina**. Izreke s idejama nasilja, s diskriminacijom nisu samo parole, već su i loše. I ispričavam se zbog toga," rekla je za zeit.de Sarah-Lee.

Digitalni "grijesi" mladosti i njihove posljedice- slučaj Sarah-Lee Heinrich

Čak i kad osoba izbriše tvitove, oni se i dalje **mogu pronaći na internetu**, kao u njezinom slučaju. Obično se potom ti "digitalni otisci" koriste kao sredstvo u difamiranju (javnog) imidža. Takve koordinirane aktivnosti pokreću **javno izražavanje govora mržnje**, što je u njezinom slučaju značilo i da je počela dobivati različite prijeteće poruke, pa i poruke smrću. Zbog tih se je poruka nakratko povukla i iz javnosti. I sve se to događalo nakon listopadskog izbora za glasnogovornicu. U konačnici, slučaj Sarah-Lee je školski primjer **koordinirane difamacije nečijeg javnog imidža**, no pritom je ona svojim neprijateljima dala "oružje u ruke".

Pitanje za raspravu: treba li uistinu tinejdžerski bunt biti razlog uskraćivanja perspektivne budućnosti?

Digitalni "grijesi" mladosti i njihove posljedice- slučaj Sarah-Lee Heinrich

Sarah-Lee se **ispričala, objasnila**, no njezini su komentari poslužili kao oružje u koordiniranom desničarskom napadu.

Sarah-Lee u neće odstupiti s funkcije, niti će se povući iz javnosti.

Kako je sama rekla, takvom bi reakcijom "shitstorm" postigao željeni učinak.

"Inače, pozivam sve učitelje da iskoriste moju priču kao primjer onoga što ljudi pišu na internetu i kako "shitstorm" funkcionira."

Alati poticanja medijske pismenosti iz lingvističko-komunikološke perspektive- polazišna točka

Polazišno pitanje tema u raspravama o poticanju medijske pismenosti:

Postoji li **objektivnost** u prosudbi?

Objektivnost je prema Aniću i Goldsteinu (2000: 927) „nepristranost, nepostojanje predrasuda, pravednost“.

Koje pojmove uključuje koncept objektivnosti?

Alati poticanja medijske pismenosti iz lingvističko-komunikološke perspektive- polazišna točka

Koje pojmove uključuje koncept objektivnosti?

Argumentacija te uključivost (uzimanje u obzir „obje strane kovanice“)

„Poželjnost medijske objektivnosti načelno se prihvata, ali se osporava mogućnost njezina ostvarenja jer **subjektivni elementi** uvijek imaju stanovitu ulogu. Zahtijevaju se **činjeničnost i raznolikost u objavljivanju različitih stavova.**“ (Kunczik i Zipfel, 2006: 151).

Interpretacije – uokviravanje pogleda na „činjenice”- Who/Tko, Where/Gdje, When/Kada, What/Što, Why/Zašto + How/Kako.

KONSTRUIRANA STVARNOST - način kako su događaji popraćeni u medijima (McNair, 2003).

U današnjem informacijskom društvu **mediji** sudjeluju i sukreiraju uvjerenja i stavove pojedinaca u nekom društvu te implícite i/ili eksplícite utječu na društvo i njegov **sustav (samo)percepcija**.

Entman (1993) - uokviravanje uključuje **selekciju i isticanje** – **uokviriti** znači **odabrati neke aspekte stvarnosti i istaknuti ih** na način da se promovira određeni problem, uzročna interpretacija, moralna evaluacija ili preporuka za rješavanje.

POLITIČKI UOKVIRAVANJE – FRAMING

Framing ističe određene dijelove realnosti, drugima umanjuje važnost ili ih ignorira“ (Kunczik, Zipfel, 2006: 148).

Kako?

Medijsko „preferiranje“ jednog doživljaja svijeta u odnosu na druge:
metaforama, povijesnim primjerima, sloganima, opisima.

Kad nešto slušamo ili čitamo ili gledamo – „pazimo“ na koji kut gledanja navodi „autor“ – **FRAMING** - fokus treba usmjeriti ka interpretaciji sadržaja.

POLITIČKI UOKVIRAVANJE – FRAMING

MOGUĆE KATEGORIJE OKVIRA

- tematski i epizodni okviri
- strateški okviri
- okviri ljudskog interesa
- okviri morala i odgovornosti
- okvir uspješnosti (pobjednik-gubitnik)
- okvir prikladnosti (prikladan – neprikladan)
- okvir integriteta (pošten-nepošten)

Okviri za interpretaciju informacija

KAKO INTERPRETIRATE NJEGOVU/NJEZINU ULOGU?

TKO JE ON? TKO SU ONI?

U interpretaciji informacija ključno se vodimo pitanjem TKO.

Na tom se pitanju stvara imidž i potom potencijal „lajkabilnosti”, „šerabilnosti” – vidljivosti u medijima.

SUKOB OKO BRIGADIRA

Plenković iz Bruxellesa o Milanoviću: Ova tirada koju smo čuli valjda je zbog juga. Besprizorno, neprimjereno i bezobrazno!

Autor: V. P. P. • Zadnja izmjena 21.10.2021 15:33 • Objavljeno 21.10.2021 u 15:26

POLITIKA & KRIMINAL

Plenković o Milanoviću: 'Čovjek stalno laže i izmišlja'

'Na izborima se lažno predstavlja da je normalan, a vidite na način na koji se ponaša da je to jako upitno'

Zoran Milanović

1. travnja ·

Pa ti biraj!

5,1 tis.

1 tis. komentara 74 dijeljenja

Zoran Milanović

12. svibnja ·

...

Komunistički gojenac opet laže. 'Meta' mi nisu članovi HDZ-a, a kamoli birači, moji sugrađani, već dio licemjerne i pokvarene hadezeove vrhuške i klijentele. Plenković kaže da sam ja 'i njegov predsjednik'. Taj je isti Plenković, tupi ponavljač komitetских frazetina, na samu večer moje izborne pobjede, ničim izazvan 'svom predsjedniku' anemično prijetio 'tvrdom kohabitacijom'. On stvarno misli da je cijela Hrvatska na razini kritičkog uma Predsjedništva HDZ-a.

6,1 tis.

908 komentara 123 dijeljenja

NASTAVAK PREPUCAVANJA

Plenković: To što Milanović radi i izgovara nije normalno

Autor: V.Mo. · Zadnja izmjena 28.06.2021 13:16 · Objavljeno 28.06.2021 u 13:08

Zoran Milanović

29. ožujka ·

...

Ništa novoga, Plenković se prepao. Dokazani herojski zec. Jutros se junacičio i prijetio opozivom Predsjednika Republike, a sada se skriva iza Mosta. K'o Brka na trulom HDZovom mostu uvjerava nas kako "nije to tako loše kao što izgleda". Loše je, loše. Nema dovoljno žetona, Milorad i Zekanović nisu dostačni.

Jasno, ne daje niti jedan odgovor na pitanja koje sam mu postavio, na pitanja čiji odgovor traže građani Hrvatske. Ali, koliko god brz bio u bijegu od odgovornosti, suvereni vladar briselskih hodnika - prije nego pobegne Charlesu Michelu pod skute - položit će račune.

10 tis.

1,3 tis. komentara 196 dijeljenja

VIDEO I KOMENTAR INTERPRETACIJE

<https://www.youtube.com/watch?v=ZZJbZN4PL0o>

<https://www.youtube.com/watch?v=oIL6yxyhZV4>

<https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/premijer-andrej-plenkovic-i-predsjednik-zoran-milanovic-u-sukobu---651565.html>

POLITIČKI UOKVIRAVANJE – FRAMING

Framing / Uokviravanje - medijsko pozicioniranje na način da se ODREĐENE INFORMACIJE bolje zapaze i da su pamtljive te da se ponavljaju – naslov, lead, glavni tekst.

KAKO =

- odabirom leksema / jezičnih registara i fokusa na dio neverbalne komunikacije,
- dizajnom vizuala
- odabirom komunikacijskih taktika i ciljeva

Primatelji informacija to teže zapažaju, informacije će interpretirati ili zapamtiti zbog primjerice stereotipa ili drugih kognitivnih osobitosti razumijevanja sadržaja.

Poticanje
medijske
pismenosti na
razini
interpretacije
pomoću modela
primjenjenog
storytellinga

ANALIZA OKVIRA – PRIJEDLOG MODELJA PO KORACIMA

KOMUNIKACIJA ANALIZA – moguć model analize

- Tko su protagonisti? Kakav je dojam koji ostavljaju?
- Kome se oni obraćaju – pokušajte razlučiti po osobama i potencijalnoj publici?
- Izazivaju li osjećaje? Kakve?
- Kakve poruke šalju?
- Možete li se identificirati s porukama?
- Mogu li ovakve izjave motivirati i ako da, na što?

ANALIZA JEZIČNOG REGISTRA, NEVERBALNE KOMUNIKACIJE I VIZUALA

Hvala Vam na pažnji!

nikolina.borcic@vern.hr

